

Cirkevná spojená škola, Školská 650 Vranov nad Topľou

org.zl.: I. CZŠ s MŠ sv. Dominika Savia, Bernolákova 92 , 093 01 Vranov nad Topľou; ŠKD pri CZŠ s MŠ sv. Dominika Savia Vranov nad Topľou
II. Cirkevné gymnázium sv.Františka z Assisi, Školská 650, 093 02 Vranov nad Topľou [www. css-vranov.sk](http://www.css-vranov.sk), www.cssvranov.edupage.org

Školský vzdelávací program

**„Vychovávať k svätosti – učiť múdrosti všetko
s Láskou“**

Školský vzdelávací program

pre 1. stupeň ZŠ –ISCED 1

primárne vzdelávanie

šk.r. 2020/2021

Vranov nad Topľou

Vypracoval : PaedDr.Marián Babej

30. august 2020

riaditeľ školy

Schválil :

Školský vzdelávací program

Vychovávať k svätosti – učiť múdrosti – všetko s LÁSKOU

Vzdelávací program/Stupeň vzdelania	ISCED 1 – primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	4-ročná
Vyučovací jazyk	slovenský
Študijná forma	denná
Druh školy	cirkevná
Predkladateľ	PaedDr. Marián Babej
Názov školy	Cirkevná spojená škola org.zl. Cirkevná základná škola s materskou školou sv.Dominika Savia
Sídlo školy	Školská 650 Vranov n/T
IČO	17151627
Riaditeľ školy	PaedDr. Marián Babej
Koordinátori pre tvorbu ŠVP	Mgr. Anna Ďuríková
Zriaďovateľ	Rímskokatolícka cirkev, Arcibiskupstvo Košice
Adresa	Hlavná 28, 041 83 KOŠICE
Kontakty	055/6828120, mail: scholabu@rimkat.sk
Platnosť dokumentu	doba neurčitá

PaedDr.Marián Babej, riaditeľ školy

Vedenie školy :

Riaditeľ školy : PaedDr. Marián Babej

Duchovný správca školy : ThLic. Mgr. Štefan Albičuk, PhD.

Pedagogickí zástupcovia :

materská škola : Mgr. Alena Tuláková,

základná škola (B 92) : Mgr. Anna Ďuríková

Výchovný poradca:

základná škola: PaedDr. Róbert Majzlík, PhD.

Ekonom školy: Ing. Bernardína Jedináková

Koordinátor prevencie :

Koordinátor prevencie drogových závislostí a prevencie v boji proti obezite: Mgr. Daniela Tušimová

Koordinátor výchovy k manželstvu a rodičovstvu: Mgr. Matúš Haňov

Koordinátor finančnej gramotnosti: Mgr. Tatiana Majcherová

Koordinátor čitateľskej gramotnosti: Mgr. Monika Klaciková

Koordinátor BOZP a kurzovej činnosti: Mgr. Viliam Jedinák

Koordinátor IKT: Mgr. Peter Šnajder

Koordinátor pre ľudské práva, prevencie a riešenie šikanovania detí a žiakov: PaedDr. Róbert Majzlík, PhD.

Záverečná výzva : Spolu tvoríme kvalitnú, značkovú katolícku školu v našom meste Vranov nad Topľou pod ochranou našich Nebeských patrónov.

I. Všeobecná charakteristika školy

1. Veľkosť školy

Na základe Rozhodnutia Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. CD-2006-18302/42366-1:09 o zaradení Cirkevnej spojenej školy do siete škôl a školských zariadení Slovenskej republiky bola vydaná zriaďovateľom – Rímskokatolícka cirkev, Arcibiskupstvo Košice Hlavná 28, 041 83 Košice - **ZRIAĐOVACIA LISTINA** Prot.č.: S-243/2007 pre nový subjekt :

Cirkevná spojená škola, Námestie Jána Pavla II. 827/26

Vranov nad Topľou

s účinnosťou od 1. marca 2007.

K zmene sídla na Školská 650 Vranov nad Topľou došlo k 1.5.2011.

Súčasťou tohto subjektu sú podľa zriaďovacej listiny :

Cirkevná základná škola s materskou školou sv.Dominika Savia

Bernoláková 92 Vranov nad Topľou

Cirkevné gymnázium sv.Františka z Assisi

Školská 650, Vranov nad Topľou

Školský klub detí

Bernoláková 92, Vranov nad Topľou

2. Charakteristika žiakov

Cirkevná základná škola s materskou školou sv. Dominika Savia prijíma na štúdium žiakov na základe Zápisného listu, ktorý vyplní rodič žiaka – zameranie na cudzie jazyky a informatickú výchovu.

Do základnej školy prijímame deti z kresťanských katolíckych rodín, ale aj z rodín bez vierovyznania, ak rodičia týchto detí súhlasia s výchovno-vzdelávacím programom školy a ich deti navštevujú hodiny rímskokatolíckeho náboženstva povinne.

V školskom roku 2019/2020 celkový počet žiakov navštevujúcich našu základnú školu je **112** žiakov, z toho I. stupeň **76** žiakov a II. stupeň **36** žiakov.

Trieda	Počet žiakov	Triedny učiteľ
I.A	21	Mgr. Zuzana Hrubovská
II.A	21	Mgr. Anna Ďuríková
III.A	21	Mgr. Jana Marková
IV.A	13	Mgr. Mária Vargová
V.A	22	Mgr. Jozef Tuším
VII.A	14	Mgr. Rudolf Kľučár

SPOLU I. stupeň: 76

Počet individuálne začlenených žiakov (1.stupeň): 7

Počet žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia spolu: 5

Do školy dochádzajú žiaci z celého okresu Vranov nad Topľou.

3. Charakteristika pedagogického zboru

Učelia	Miera vyučovacej povinnosti	Aprobácia	Triednictvo
Ďuríková Anna, Mgr. (ZRŠ)	10	1.- 4.r / HUV	II. A
Hrubovská, Zuzana, Mgr.	22	1.- 4.r / HUV	I. A
Vargová Mária, Mgr.	13	1.- 4.r	IV. A
Marková Jana, Mgr.	23	1.-4.roč / NEJ	III. A
Bodnár Michal, Mgr.	2	KNB	učiteľ

Kiatková Marta, PharmDr.	17	KNB	učiteľ
Kľučár Rudolf, Mgr.	3	GEO/DEJ	učiteľ
Viňanská Zuzana, Mgr.	2	BIO/TSV	učiteľ
Cenknerová Marcela, Mgr.	3	MAT/INF	učiteľ
Dzurjaninová Mária, Mgr.	17+6	ANJ/NOS	učiteľ/asistent učiteľa
Barkóciová Anna	25	MŠ/VYCH.	ŠKD I. odd.
Belinská Anna, Mgr.	25	1.-4. roč. / PaEP vych.	ŠKD II. odd.
Kačmárová Gabriela	25	MŠ/VYCH.	ŠKD III. odd.
Jurčová Alexandra	23		asistent učiteľa

Školský psychológ : škola využíva psychologické poradenstvo Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie vo Vranove nad Topľou, DIC vo Vranove nad Topľou a ZŠ pre telesne postihnutých Vranov n. T.

Škola umožňuje učiteľom priebežné vzdelávanie s cieľom sústavne prehĺbovať , zdokonaľovať a rozširovať odborné a pedagogické spôsobilosti v súlade s najnovšími vedeckými poznatkami, požiadavkami pedagogickej odbornej praxe a spoločenskými požiadavkami a potrebami. Riaditeľ školy podporuje ďalšie vzdelávanie učiteľov na základe ponuky vzdelávacích programov Ministerstva školstva SR, MPC, KPKC podľa aktuálnych potrieb školy.

Priority ďalšieho vzdelávania

1. Rozvoj národných a kresťanských tradícií
2. Tvorivá práca , progresívne metódy a formy vo výchovno-vzdelávacom procese.
Kvalita jazykových kompetencií a spôsobilosti komunikácie učiteľov cudzích jazykov.
3. Zvyšovanie právneho vedomia pedagogických zamestnancov.
4. Rozvoj manažérskych, marketingových a projektových schopností.
5. Dôraz na rozvoj multikultúrnych kompetencií pedagógov, formovanie postojov, zručností a vedomostí v oblasti práv dieťaťa a ľudských práv.

Formy ďalšieho vzdelávania

- Adaptačné vzdelávanie – uvádzanie do praxe.
- Aktualizačné vzdelávanie

- Inovačné vzdelávanie
- Špecializačné vzdelávanie
- Funkčné vzdelávanie
- Kvalifikačné vzdelávanie
- Rozširujúce štúdium

Ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov zabezpečujú tieto vzdelávacie inštitúcie:

- a) ŠPÚ – v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 42/1996 Z. z. o ďalšom vzdelávaní pedagogických zamestnancov
- b) ESF – „Ďalšie vzdelávanie učiteľov všeobecnovzdelávacích predmetov v oblasti ukončovania štúdia na základných a stredných školách“
- c) MPC Prešov
- d) Iné inštitúcie poskytujúce vzdelávanie na základe udelenia licencie ministerstvom školstva SR

Výchovné poradenstvo na škole tvorí neodmysliteľnú súčasť. Výchovný poradca PaedDr. Róbert Majzlík, PhD., pomáha riešiť rôzne vyskytujúce sa problémy týkajúce sa vzdelávacieho procesu a osobnostného rastu žiakov.

Výchovný poradca plní :

- a) úlohy školského poradenstva v otázkach výchovy, vzdelávania a profesijnej orientácie žiakov ako aj v oblasti prevencie problémového a delikventného vývinu žiakov
- b) venuje osobitnú pozornosť žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia, so zmenenou pracovnou schopnosťou, nadaným a talentovaným žiakom
- c) poskytuje konzultácie žiakom a ich zákonným zástupcom
- d) informuje ich o otázkach štúdia na stredných a vysokých školách
- e) informuje o poradenských zariadeniach a iných odborných zariadeniach zaoberajúcich sa starostlivosťou o deti
- f) participuje na priebežnom sledovaní a aktívnej ochrane detí pred nežiadúcimi javmi (záškoláctvo, násilie, šikanovanie, fyzické alebo psychické týranie, používanie návykových látok, sexuálne zneužívanie)

- g) pomáha pri vytváraní pozitívneho multikultúrneho prostredia v škole
- h) uskutočňuje besedy dievčat a chlapcov s vyškolenými psychológmi

Koordinátor drogovej prevencie Mgr. Zuzana Viňanská organizuje projekty zamerané na boj proti drogám a dôkladne sleduje situáciu v oblasti drogovej prevencie.

4. Organizácia prijímacieho konania

Škola nemá špeciálne požiadavky na žiakov. Škola prijíma deti predovšetkým katolíckych rodín, ale aj iné deti s podmienkou, ak rodičia súhlasia v plnom rozsahu s výchovno-vzdelávacími požiadavkami školy.

5. Dlhodobé projekty

a) Renovabis

Podpora katolíckych škôl na Slovensku z nadácie Renovabis. Športovo-relaxačné ihrisko pre zdravý rozvoj našich detí.

b) Národný projekt - Profesijný a kariérový rast pedagogických zamestnancov - zriadenie učebne pre kontinuálne vzdelávanie

c) Euroscola - účasť študentov a učiteľov v Európskom parlamente v Štrasburgu

d) Projekt Comenius – mobility žiakov

6. Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Škola veľmi dobre spolupracuje s Rodičovským združením pri Cirkevnej spojenej škole, s mestom Vranov nad Topľou, s Arcibiskupským školským úradom v Košiciach, orgánmi štátnej správy a miestnej samosprávy, so Združením katolíckych škôl Slovenska, s Konferenciou biskupov Slovenska a projektovým centrom Renovabis.

V zmysle §-u 25 ods. 4 zákona NR SR č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov určil zriaďovateľ školy listom č.j.:S-1194/2008 zloženie a počet členov Rady školy nasledovne :

Počet členov rady školy : 11

Zloženie rady školy :

- 2 zvolení zástupcovia pedagogických zamestnancov, z toho 1 za základnú školu s materskou školou a 1 za gymnázium – Mgr. Zuzana Hrubovská, Mgr. Jozef Tuším
- 1 zvolený zástupca ostatných zamestnancov školy – Ing. Bernardína Jedináková
- 3 zvolení zástupcovia rodičov, ktorí nie sú zamestnancami školy, z toho 1 zvolený zástupca rodičov detí materskej školy, 1 zvolený zástupca rodičov žiakov základnej školy a 1 zvolený zástupca rodičov žiakov gymnázia – Ing. Katarína Kundravá, Mgr. Slavomíra Malošová Nemčíková, Bc. Peter Benčo
- 4 delegovaní zástupcovia zriaďovateľa – ThLic. Mgr. Štefan Albičuk, Mgr. Miroslav Jacko, Mgr. Ján Vasil', Štefan Korinok
- v októbri 2020 sa uskutoční voľba nových členov do rady školy

7. Priestorové a materiálne–technické podmienky školy

Škola má zriadené a využíva tieto odborné učebne: nafukovacu športovú halu (prenájom), školské asfaltové ihrisko, odbornú učebňu na vyučovanie cudzích jazykov a informatiky, kaplnku školy.

Vybavenie kabinetov je postačujúce, ale je potrebné pomôcky pravidelne obnovovať a vymieňať za modernejšie, mnohé z vybavenia pochádza ešte z prvotného vybavenia školy.

Pri obnove učebných pomôcok sú veľmi nápomocní rodičia a učitelia.

I. stupeň CZŠ – ročníky 1. – 4. sú umiestnené v budove na Bernolákovej 92 Vranov nad Topľou.

8. Škola ako životný priestor

V priestoroch školy vládne pokojná, skoro rodinná atmosféra. Ku vnútornej pozitívnej klíme prispieva výzdoba školy. Vedenie školy kladie mimoriadne veľký dôraz na estetiku prostredia .

Nakoľko škola má charakter rodinného typu, veľký dôraz na kladie na osobný prístup každého zamestnanca ku žiakovi, či rodičovi. Všetci si musia uvedomiť a uvedomujú si, že rodičia pošlú dieťa do školy, aby získalo dostatočné množstvo vedomostí, ale hlavne, aby bolo pripravené duchovne a aj osobnostne na ďalší život.

II. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

Prioritou výchovy a vzdelávania na našej škole je Evanjelium Pána Ježiša Krista. Škola vychádza z preventívneho systému sv. Jána Boska. Záleží nám na výchove, aby sme mohli vychovávať statočných občanov a dobrých kresťanov.

„Pozrite, ako sa milujú...“ To je hlavná úloha katolíckej školy – vytvárať spoločenstvo, lebo kde sú dvaja ... v mojom mene, tam som i JA medzi nimi.

Boh nás povoláva k spoločenstvu. I keď je naša práca náročná, dobré vzťahy, ktorých stredom je Ježiš, nadľahčujú a dávajú efektivitu i radosť spoločenstvu.

Katolícka škola je službou rodine i cirkvi. Hlavným dôvodom existencie je žiak – dieťa – mladý človek. On je objektom evanjelizácie zo strany rodičov i učiteľov. Škola nie je zodpovedná za rodiny svojich žiakov, ale je zodpovedná za to, aby dobre oslovila žiaka a tým pádom aj rodinu. Bez Ducha Svätého by bolo všetko márnosťou. Naše postoje a správanie, vzťahy, jasné slová nech sú jasným slovom Toho, ktorý je CESTA – PRAVDA a ŽIVOT.

1. Pedagogický princíp školy (vlastné ciele výchovy a vzdelávania)

Pri formovaní mladého človeka sú najdôležitejší učitelia, vychovávateľia. Na cirkevnej škole je väčší predpoklad ochoty prijať Ježiša za Pána svojho srdca, svojho života. Našou úlohou je pozdvihnúť človeka na Boží obraz, na plnosť. Len po premenení sa môžeme otvárať nanovo Bohu a byť nositeľmi Boha.

Každý pedagóg pri svojej práci sa zamýšľa, vníma svoju vlastnú obmedzenosť a chce odovzdať deťom to, čomu verí, aby si to žiaci osvojili.

Prioritou vzdelávania a výchovy je:

- aby žiaci získali potrebné vedomosti a zručnosti,
- aby ich vedeli vždy správne použiť,
- aby si rozvíjali kľúčové spôsobilosti,
- aby boli komunikatívni, flexibilní, tvoriví, vedeli si vyhľadávať informácie, vedeli prezentovať svoju prácu pred druhými spolužiakmi
- podporovať talenty, osobnosť a záujmy každého žiaka

Dôležité je, aby sa nezabudlo ani na vedomosti ani na spôsobilosti. To znamená, že ak chceme, aby žiaci boli komunikatívni, je potrebné, aby vedeli, o čom majú komunikovať, ak majú vyhľadávať informácie, musia vedieť, aké informácie majú hľadať a ako ich zaradiť do systému a pod.

Ďalšie ciele:

- posilniť úlohu a motiváciu učiteľov, ich profesijný a odborný rast,

- b) skvalitniť spoluprácu s rodičmi, verejnosťou a inými školami aj v zahraničí,
- c) zaviesť nové formy a metódy práce.

2. Zameranie školy a stupeň vzdelania

Zameranie školy je na výučbu cudzích jazykov od 1.ročníka a informatiky od I. stupňa ZŠ. Cirkevná základná škola s materskou školou má za sebou 26 ročnú históriu a ideály, ktoré sme si stanovili na začiatku sa postupne naplňajú a s Božou pomocou môžeme vidieť i ovocie svojej práce.

Sme školou rodinného typu s cieľom poslúžiť rodičom a ich deťom, kvalitne ich pripraviť na úspešné zvládnutie všetkých skúšok, ponúknuť pestrú mimoškolskú záujmovú činnosť bez stresu.

3. Profil absolventa

Absolvent programu primárneho vzdelania má osvojené (aj vlastným podielom) základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovedeckej a kultúrnej gramotnosti. Nadobudol základy pre osvojenie účinných techník (celoživotného) učenia sa a pre rozvíjanie spôsobilostí. Získal predpoklady na to, aby si vážil sám seba i druhých ľudí, aby dokázal ústretovo komunikovať a spolupracovať.

Má osvojené základy používania materinského, štátneho a cudzieho jazyka.

Úroveň rozvinutosti kľúčových kompetencií tvorí bázu pre ďalší rozvoj v následných stupňoch vzdelávania.

Absolvent primárneho vzdelania má **osvojené tieto kľúčové kompetencie (spôsobilosti):**

- **sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)**
 - vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou primeranou primárnemu stupňu vzdelávania,
 - dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor,
 - uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,
 - rozumie rôznym typom doterajších textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať,
 - na základnej úrovni využíva technické prostriedky medziosobnej komunikácie,

- rešpektuje kultúrnu rozmanitosť a preukazuje záujem o primeranú formu medzikultúrnej komunikácie,
- v cudzích jazykoch je schopný na primeranej úrovni porozumieť hovorenému textu, uplatniť sa v osobnej konverzácii, ako aj tvoriť texty, týkajúce sa bežných životných situácií,

- **kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky**

- používa základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách a je schopný (na rôznych úrovniach) používať matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely),
- je pripravený ďalej si rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré smerujú k systematizácii poznatkov,

- **kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií**

- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa,
- ovláda základy potrebných počítačových aplikácií,
- dokáže primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií,
- dokáže adekvátne veku aktívne vyhľadávať informácie na internete,
- vie používať rôzne vyučovacie programy,
- získal základy algoritmického myslenia,
- chápe, že je rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

- **kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa**

- má osvojené základy schopnosti sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov, uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a osvojovania si poznatkov,
- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach,
- uvedomuje si význam vytrvalosti a iniciatívy pre svoj pokrok,

- **kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy**

- vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, vie rozoznať ozajstný problém, premýšľa o jeho príčinách a navrhne riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti,

- pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému, overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch,
- pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápavým a spolupracujúcim) spôsobom,

- **osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)**

- má základy pre smerovanie k pozitívnemu sebaobrazu a sebadôvere,
- uvedomuje si vlastné potreby a tvorivo využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť svoje silné a slabé stránky ako svoje rozvojové možnosti,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- dokáže primerane veku odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti,
- má osvojené základy pre efektívnu spoluprácu v skupine,
- dokáže prijímať nové nápady alebo aj sám prichádza s novými nápadi a postupmi pri spoločnej práci,
- uvedomuje si význam sociálno-emočnej klímy v triede a svojím konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,

- **kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry**

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky (na úrovni primárneho vzdelávania),
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor a vkusový postoj,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

4. Stratégia školy, vymedzenie cieľov, koncepcia rozvoja školy na roky 2015 - 2020

Cirkevná základná škola s materskou školou sv. Dominika Savia – kvalitná, značková katolícka škola, otvorená pre všetkých. Škola je pre žiakov a ich zákonných zástupcov. Školu chceme dostať v priebehu nasledujúcich päť rokov v rámci Slovenska do prvej dvadsiatky.

Primárnym cieľom CZŠ s MŠ sv. Dominika Savia je dosiahnutú kvalitu rozvíjať aj na poli vzdelávacom a výchovnom. Efektívne pracovať. Kvalitný pedagóg je zárukou kvalitnej výchovy a vzdelania.

Nemajme strach z Krista, nič nám nezoberie a dá nám všetko. S pokojom a úprimne hľadáme pravdu, konajme dobro a neustále sa modlíme. Iba s Ježišom máme perspektívu.

Lepšie a viac milujme Pána. Trpme Božou trpezlivosťou, lebo svet vykupuje ukrižovaný Kristus. Budujme svätosť, lebo my všetci sme spoločenstvom svätých.

Medzi ďalšie pedagogické stratégie môžeme zaradiť stratégiu : Učiť sa, byť a uspieť a sedem priorít - účelov na učenie sa:

(UNESCO 1993)

1. Prežiť
2. Plne rozvinúť svoje schopnosti
3. Žiť a pracovať v dôstojnosti
4. Zúčastniť sa na rozvoji spoločnosti
5. Zdokonaľiť kvalitu svojho života
6. Robiť informované rozhodnutia
7. Pokračovať v učení

Najväčšou hodnotou, ktorú nám daroval Pán Boh je sloboda. Sloboda bez zodpovednosti neexistuje, preto budeme viesť žiakov k zodpovednosti za svoje konanie vo vzťahu k iným ľuďom a budeme dôsledne vyžadovať zodpovednosť za konanie žiakov. Vytvoríme prostredie spolupráce a kooperácie, prostredie , kde je úcta, vzájomný rešpekt, efektívna komunikácia. Žiaci sú pre nás nielen objektom výchovy, ale aj dôležitým partnerom v komunikácii, preto budeme využívať pestré, moderné metódy a formy výučby i mimo prostredia budovy školy – exkurzie, blokové vyučovanie, kurzy a pod.

Dôležité je nezabúdať na telesný rozvoj, preto žiakom ponúkame v čase mimo vyučovania rôzne športové krúžky a aktivity podľa záujmu žiakov. V rámci povinnej výučby škola poskytne možnosť účasti na lyžiarskom kurze, plaveckom kurze a škole v prírode.

Podporujeme výučbu pomocou didaktickej techniky, semináre, diskusie, samostatné a

tímové projekty, dlhodobé samostatné práce, prezentácie a obhajobu výstupov, praktickú výučbu.

V oblasti rozumovej výchovy je naším cieľom rozvíjať u žiakov tvorivé myslenie, samostatnosť, aktivitu, sebahodnotenie.

Osobnostný a sociálny rozvoj budeme realizovať stimuláciou skupín žiakov so slabšími vyučovacími výsledkami, podporou individuálnych schopností.

Externý špeciálny pedagóg a psychológ poskytne odbornú pomoc žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ich rodičom a zamestnancom školy.

Práca v oblasti environmentálnej výchovy je na našej škole veľmi bohatá. Aktivity sú zapracované do všetkých predmetov, hlavne prírodovedných. Žiaci majú o túto oblasť veľký záujem.

Členovia zdravotníckeho krúžku sa každoročne zapoja do rôznych súťaží a projektov.

Pri prevencii drogových závislostí sa chceme zamerať aj na iné aktivity ako besedy. I napriek tomu, že s tvrdými drogami sme sa nestretli, treba sústavne pôsobiť v boji proti fajčeniu a používaniu alkoholických nápojov cez koordinátora, rodičov a všetkých vyučujúcich, účelným využívaním voľného času i vlastným príkladom.

Budeme sa snažiť dôsledne vychádzať z potrieb žiakov a motivovať ich do učenia pestrými formami výučby. Chceme si všímať ich talent v jednotlivých oblastiach a rozvíjať ho do maximálnej možnej miery. Viac budeme preferovať samostatnú prácu žiakov a ich cieľavedomé zvládanie učiva.

Aké sú naše silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia?

SWOT analýza

Silné stránky :

- A) vysoká odbornosť a kvalifikovanosť pedagogických zamestnancov – cieľavedomé ďalšie vzdelávanie podľa programu kontinuálneho vzdelávania CSS,
- B) permanentná duchovná formácia všetkých zamestnancov školy,
- C) dostatočný záujem o školu – v okrese Vranov nad Topľou z pôvodných troch typov osemročných gymnázií sme v súčasnosti zostali ako jediní
- D) nadpriemerné výsledky v celoštátnych testovaniach (EČ MS, Komparo)
- E) výborná vybavenosť IKT, wifi,
- F) školské partnerstvá – účasť v programe Comenius v rokoch 2011 – 2013,

G) kvalitný školský vzdelávací program pre každú zložku – MŠ, ZŠ, G.

E) školské partnerstvá – účasť v projekte:

Be Allies not Bullies (Dánsko, Portugalsko, Turecko, Grécko, Taliansko)
v roku 2018 – 2020.

Slabé stránky :

- A) Po presťahovaní základnej školy do budovy gymnázia – priestorové problémy,
- B) obmedzené finančné prostriedky na zakúpenie nových učebných pomôcok,
- C) pasívny prístup niektorých žiakov k štúdiu,
- D) neexistencia vlastnej školskej jedálne – zriadená len výdajňa stravy,
- E) potreba malej telocvične na kvalitný vzdelávací proces.

Príležitosti

- A) Zlepšiť spoluprácu s mestom Vranov nad Topľou pri získaní do prenájmu celej budovy na ulici Bernolákova 92 po presťahovaní CPPaP do mestských priestorov,
- B) zvýšiť motiváciu učiteľov a žiakov pre prácu a štúdium,
- C) osobnou angažovanosťou všetkých pedagogických zamestnancov zlepšiť popularizáciu školy,
- D) účasť s projektom „Spolu pretvoríme našu školu na kvalitnú a modernú“ – výzva MŠVVaŠ v rámci operačného programu Vzdelávanie,
- E) zapojenie do projektov Európskej únie – obnova, rekonštrukcia školských budov – materská škola, základná škola, gymnázium (projektová príprava),
- F) žiadosť o riešenie havarijného stavu MŠVVaŠ – budova gymnázia na Školskej 650.

Riziká

- A) nepriaznivý demografický vývoj,
- B) nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj,
- C) negatívny vplyv médií na žiakov a rodičov,
- D) problematická doprava do školy.

Koncepčný plán na roky 2015-2020

I. Hlavným koncepčným cieľom na obdobie rokov 2015-2020 je **rozvoj a budovanie kvality** všetkých organizačných zložiek Cirkevnej spojenej školy v duchovnej a edukačnej oblasti. S Božou pomocou chceme vybudovať vyspelú, modernú prosperujúcu školu, s cieľom učiť žiakov námahe, etike, sociálnemu rozmeru. Naším cieľom je, aby sa deti stali šíriteľmi epidémie lásky a dobra. Chceme, aby z nich vyrástli všestranne vzdelané osobnosti, ktoré vedia správne premýšľať a rozmyšľať; v súvislostiach, rozvíjať ich kreativitu. Chceme budovať radostnú školu. Radosť vychádza z nádeje. Nádej nás lieči zo strachu, vracia nám hrdosť a odvahu. Chceme ich učiť živú silu dobra. Život, to je dobrodružstvo s Bohom a ľuďmi vo svetle svetla a tieňov. Chceme ich učiť pokoju, aby sa radovali ako deti a učili sa postupne žiť, tak ako jediný Učiteľ a Majster Ježiš Kristus. Chceme ich učiť k zmiereniu, k zbližovaniu medzi bratmi a sestrami, aby boli šíriteľmi pokoja a aby žili svoj život s radosťou.

II. Tvoriť a budovať **kultúrnu školu** v duchu Evanjelia.

III. Nadalej usilovne rokovať s kompetentnými orgánmi, obecnej samospráv (mesto Vranov nad Topľou) a regionálnej samosprávy (VÚC Prešov) a štátnej správy (Krajský školský úrad Prešov) a **získať prenájom budov pre katolíckej školstvo** v našom meste, tak ako hovorí zákon o správe majetku štátu.

IV. **Získať finančné prostriedky** pre kúpu pozemku a budovy Bernolákova 92 Vranov nad Topľou pre potreby katolíckeho školstva na území nášho mesta.

V. **Aktívna spolupráca s rodičmi** – výlučným právom a povinnosťou rodičov, podľa Zákona o rodine čl. 14 a Dohovoru o právach dieťaťa čl. 18, Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach je starostlivosť o všestranný vývoj svojho dieťaťa, slobodné rozhodnutie zabezpečiť náboženskú a morálnu výchovu svojich detí podľa vlastného presvedčenia.

VI. Väčšiu pozornosť venovať mimoškolským aktivitám žiakov, zriadiť v tomto období **Centrum voľného času** – školské zariadenie, ktoré bude súčasťou Cirkevnej spojenej školy.

VII. **Aktívna spolupráca s farnosťami**

Farnosť sv. Františka z Assisi Vranov nad Topľou - Juh

Farnosť Narodenia Panny Márie Vranov nad Topľou - Sever

Farnosť fatimskej Panny Márie – Čemerné a ostatnými farnosťami v Topľansko - ondavskom dekanáte.

Personálne a finančné zabezpečenie

Učitelia katolíckej školy svojím konaním; a svedectvom života prispievajú azda najviac k osobitnému charakteru katolíckej školy. Učiteľ na katolíckej škole musí mať okrem podmienok požadovaných štátnymi zákonmi pre výkon úlohy pedagóga a potrebnej kvalifikácie v odbore aj kánonický súhlas diecézneho biskupa, alebo ním splnomocneného zástupcu, či delegáta.

Učiteľ katolíckej školy má spĺňať tieto kritéria :

- a) vyniká pravou náukou, svedectvom kresťanského života a pedagogickým umením
- b) vedie usporiadaný osobný a rodinný život
- c) má potrebnú odbornú kvalifikáciu
- d) je zrelý ľudsky, psychicky a kresťansky
- e) usiluje sa o sviatostný život
- f) má korektný vzťah k deťom
- g) nebol trestaný za trestné činy
- h) je povinný dbať o svoj permanentný pedagogický a odborný rast
- i) zdokonaľovanie duchovného života
- j) svedomito plniť svoje povinnosti
- k) usilovať sa o dobrý prístup a príklad kresťanského života ku kolegom i žiakom
- l) v edukačnom procese na prvom mieste hľadať hodnoty, ktoré privádzajú žiaka k pohľadu viery a sú prínosom pre rozvoj jeho kresťanskej osobnosti
- m) učitelia zodpovedajú za formovanie kresťanského svetonázoru žiaka, zásady Evanjelia sú pre nich pravidlami výchovy, vnútornou motiváciou a konečným cieľom

Všetky typy škôl po stránke personálnej sú zabezpečené kvalifikovanými pedagógmi. Vzniknuté problémy najmä odchody na materskú dovolenku, ukončenia pracovného pomeru z dôvodu odchodu do zahraničia budem riešiť operatívne, tak aby bolo zachované pravidlo odbornosti a kvalifikovanosti. V prílohe podávam súčasný stav personálneho obsadenia škôl.

Finančné zabezpečenie školy

Financovanie sa uskutočňuje na základe zákona č. 597/2003 o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení zo dňa 31.12.2003 a na základe rozhodnutia zriaďovateľa škola hospodári s prideleným rozpočtom na jeden rok v zmysle platnej legislatívy.

Z pridelenými finančnými prostriedkami, ako štatutárny orgán školy budem nakladať efektívne a maximálne hospodárne, tak aby bol zabezpečený rozvoj škôl a školských zariadení v rokoch 2015-2020.

5. Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Formy organizácie výchovy a vzdelávania v rámci ISCED 1 na našej škole:

1. Triedy zriaďujeme s maximálnym počtom pre základné školy 22 žiakov v triede prvého ročníka, 25 žiakov v triede druhého až štvrtého ročníka.
2. V priebehu štúdia škola umožňuje:
 - a) prestup na inú školu,
 - b) preradenie do inej triedy,
 - c) opakovanie ročníka,
 - d) postup do vyššieho ročníka,
 - e) štúdium podľa individuálneho plánu,
 - f) štúdium v zahraničí.
 - g) individuálne začlenenie.
3. Riaditeľ školy môže povoliť žiakovi po prerokovaní v pedagogickej rade absolvovať časť štúdia na obdobnej škole v zahraničí. Štúdium v zahraničí môže povoliť aj opakovane, ale vždy po úspešnom ukončení ročníka. V prípade potreby uloží žiakovi povinnosť vykonať skúšky najviac z troch predmetov, pričom skúška zo slovenského jazyka je povinná.
4. Vyučovacia hodina trvá 45 minút, ale škola si môže zaviesť iné organizačné formy vyučovania, napríklad blokové vyučovanie.

5. Školský rok trvá minimálne 33 týždňov, na tento počet týždňov je plánovaná výučba.
6. Trieda sa môže deliť na skupiny podľa platnej legislatívy.

6. Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi potrebami

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je žiak :

- a) so zdravotným znevýhodnením
- b) so sociálne znevýhodneného prostredia
- c) s nadaním

Pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vypracuje triedny učiteľ individuálny výchovnovzdelávací program, ako otvorený dokument, ktorý sa môže v priebehu školského roka dopĺňať a upravovať podľa potreby žiaka.

U žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia sa budeme orientovať na spoluprácu s rodičmi, individuálny prístup a spoluprácu s externým psychológom. Triedny učiteľ vypracuje individuálny výchovnovzdelávací program. Všetky špecifické úpravy musia zodpovedať potrebám takéhoto žiaka.

Žiaci s nadaním budú optimálne rozvíjaní pedagógmi za aktívnej pomoci Centra pedagogickej a psychologickkej poradne v Prešove. Aktívne zapojíme žiakov do predmetových olympiád a súťaží, pod odborným vedením skúsených pedagógov. Zapojíme ich do národných i medzinárodných projektov.

7. Začlenenie prierezových tém

Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú prierezové témy, ktoré prelínajú sa cez vzdelávacie oblasti. Tvoria integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu oblastí vzdelávania a vhodných vyučovacích predmetov. Sú začlenené do predmetov podľa svojho obsahu a uvedené; v učebných osnovách jednotlivých predmetov. Nevyhnutnou podmienkou účinnosti a neformálnej realizácie témy je používanie aktivizujúcich, interaktívnych učebných metód.

Prierezové témy predstavujú vzdelávacie výzvy zvyrazňujúce sociálny kontext. Prostredníctvom nich sa naplňujú výzvy odrážajúce potreby, hodnoty a smerovanie života súčasnej spoločnosti. Ciele prierezových tém môžu byť integrované prostredníctvom obsahu

alebo aj metód do každého predmetu alebo oblasti vzdelávania a tiež mimovyučovacích aktivít. Zároveň sa prejavujú aj v celkovej kultúre školy.

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

Prierezová téma OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ (OSR) sa prelína celým vzdelávaním. Jej cieľom je prispieť ku komplexnému osobnostnému rastu žiaka a rozvoju jeho životných zručností. Uplatňovaním tejto prierezovej témy sa vytvára prostredie pre podporu individuality a zdravého sebedomia žiaka na jednej strane a rozvoj zmyslu pre spoločnosť založenej na rovnosti a tolerancii na druhej strane.

Cieľom jej uplatňovania je nasmerovať žiakov k:

- porozumeniu sebe a iným
- získavaniu pozitívneho postoja k sebe a druhým
- zvládaniu vlastného správania
- formovaniu dobrých medziľudských vzťahov v triede i mimo nej
- rozvíjaniu základných zručností komunikácie a vzájomnej spolupráce
- získaniu základných sociálnych zručností pre riešenie rôznych situácií
- akceptácii rôznych typov ľudí, názorov, prístupov k riešeniu problémov
- uplatňovaniu základných princípov zdravého životného štýlu a nerizikového správania v každodennom živote

Očakávaný výstup - profil:

Žiak

- chápe svoj telesný, psychologický a sociálny vývin a svoju jedinečnosť ako individuality
- dokáže vyhodnotiť etiku svojho správania a konania a posúdiť, čo je dobré a zlé, čo prejaví v regulácii svojho správania
- využíva nadobudnuté sociálne zručnosti v svojich rôznych životných situáciách - uplatňuje svoje práva a snaží sa rešpektovať aj práva ostatných
- pozná svoj individuálny štýl učenia a dokáže ho využiť na rozvoj svojho vzdelanostného potenciálu
- vie pracovať ako aktívny člen skupiny a akceptuje pravidlá skupinovej práce - uprednostňuje predchádzanie problémov a konfliktov alebo je pripravený nájsť možnosti ich vhodného riešenia

- uvedomuje si dôležitosť a nadobudol predpoklady pre uprednostňovanie zodpovedného prístupu k svojmu zdraviu a zdraviu iných ľudí

Základný obsah:

- faktory ovplyvňujúce telesný, psychologický a sociálny vývin
- spravodlivosť a rovnosť v spoločnosti
- mravné normy v správaní a myslení
- učebné štýly a dlhodobý cieľavedomý sebarozvoj
- práva, povinnosti, zodpovednosť v skupine, rôzne typy spolupráce, pravidlá
- faktory zdravého životného štýlu, prevencia problémového a rizikového správania

Prierezová téma osobnostný a sociálny rozvoj – význam:

Prierezovou témou osobnostný a sociálny rozvoj sa napomáha rozvíjaniu ľudského potenciálu žiakov, poskytuje im základné podklady pre rozhodnutie k plnohodnotnému a zodpovednému životu. Znamená to nielen akademický rozvoj žiakov, ale aj rozvíjanie osobných a sociálnych spôsobilostí, ktoré spätne akademický rozvoj podporujú. Rozvíja u žiakov sebaopoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebazvedelávanie. Umožní žiakom rozmýšľať o sebe (sebareflexia), o svojom živote, vzťahoch s ľuďmi (reflexia), svojom živote a smerovaní. Orientuje ich uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných. Znalosti a zručnosti získané v rámci tejto prierezovej témy žiakom pomáhajú reagovať aj na morálne, sociálne a sociokultúrne otázky. Pomáha žiakom udržať si maximum osobnostnej stability, pestovať si kvalitné medziľudské vzťahy, čeliť možným rizikám a starať sa o svoje psychosomatické zdravie. Táto prierezová téma rozvíja sociálne zručnosti a etické predpoklady potrebné pre život a spoluprácu v aktuálnej skupine a tiež v širšom ľudskom spoločenstve. Pri správnom uplatňovaní významne prispieva k dobrej sociálnej klíme školy a dobrým vzťahom medzi pedagógmi a žiakmi.

Metódy realizácie:

Prierezová téma osobnostný a sociálny rozvoj vytvára priestor pre uplatnenie medzipredmetových vzťahov a aktivizujúcich participatívnych vyučovacích metód, ako sú projektová, kooperatívna a problémová metóda. Môže sa napríklad realizovať prostredníctvom modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód, pričom pedagógovia môžu

využívať i pomoc iných odborníkov. Škola má na výber viaceré formy jej realizácie - buď integrovane v rámci jednotlivých povinných predmetov alebo formou voliteľného predmetu. Veľmi prospešná je aj forma kurzu alebo iná cielená mimovyučovacia aktivita (aj triednická hodina). Dôležité však je, aby sa vždy realizovala prakticky, berúc do úvahy psychosociálne a vývinové charakteristiky žiakov a so zreteľom na ich aktuálne problémy a každodenný život. Kľúčovým výchovno-vzdelávacím momentom je rozvíjanie osobnostných a sociálnych kompetencií žiakov, tzn. že „učivom“ je tu samotný žiak, resp. skupina žiakov (trieda) a interakcie medzi nimi v bežných každodenných situáciách. Tento fakt si vyžaduje od pedagóga cielený a citlivý prístup, vysokú dávku empatie a trpezlivosti.

Príklady integrácie prierezovej témy OSR do vybraných vzdelávacích oblastí

Jazyk a komunikácia – rozvoj sociálnych zručností v oblasti komunikácie, verbálna a neverbálna komunikácia, komunikácia v každodennom živote, prezentácia

Ciele : žiak dokáže

- primerane komunikovať v rôznorodých situáciách svojho života a brať do úvahy i špecifiká a význam neverbálnej komunikácie
- komunikovať v skupine
- aktívne počúvať, prijímať a odovzdávať spätnú väzbu a adekvátne sa vyjadrovať - prezentovať a prezentovať sa - analyzovať vlastné komunikačné problémy a riešiť ich sám alebo s pomocou iných

Človek a spoločnosť – vnímanie samého seba, sebaopoznanie, sebareflexia, sebarozvoj, sebamotivácia, autoregulácia, psychohygiena , jedinec a skupina, jedinec a spoločnosť, komunikácia a medziľudské vzťahy, vzťah ku spoločnosti, zásady ľudského spolužitia, jedinec a problémy spoločnosti (napr. ľudia v núdzi), sociálna spravodlivosť, sociálnopatologické javy v spoločnosti

Ciele: žiak dokáže

- rozpoznať svoje silné a slabé stránky, stanoviť si ciele a priority v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami
- efektívne využívať svoj pracovný aj voľný čas, plánovať si aktuálne činnosti a uvažovať o plánoch do budúcnosti

- analyzovať obmedzujúce negatívne emócie (strach, tréma) a využiť nadobudnuté poznatky na ich prekonávanie

- akceptovať dôležitosť každej roly a presadenia sa v skupine a tiež prijať pravidlá práce v skupine - cielene komunikovať, analyzovať komunikačné problémy, prijať obojsmerné zásady konštruktívnej kritiky (bez zraňovania) a konsenzu

- rozpoznávať nátlak skupiny a vlastné ohrozenie, odolávať tlaku skupiny, vyhľadať pomoc - uvažovať o dôsledkoch vlastného správania a konania

- rozpoznať prejavy sociálneho násillia a nespravodlivosti - formulovať problémy spojené so sociálno-patologickými javmi v spoločnosti a uprednostniť odmietavý postoj k nim vo svojom správaní

Človek a hodnoty – moje predstavy o hodnotách (dôležité, menej dôležité, nebezpečné pre mňa), ja a predsudky, podobnosti a odlišnosti ľudí, vzťahy medzi nimi, ja a moje potreby v rámci spoločnosti, môj vzťah k štúdiu, práca ako hodnota, plánovanie realistických cieľov, moje vlastné práva, moja spotreba (hospodárenie s peniazmi), svet práce a povolání

Ciele: žiak dokáže :

- zvážiť svoje potreby, svoje silné a slabé stránky a možnosti svojho rozvoja

- rozmyšľať o sociálnych a morálnych dilemách a zaujať k nim postoj

- akceptovať stanovisko zodpovednosti širšej spoločnosti a seba samého ako spotrebiteľa za dopad na životné prostredie a iných ľudí

- uplatniť svoj rozpoznaný učebný štýl pri plánovaní a riadení svojho vlastného učenia

- vyhodnotiť svoje predstavy a želania o budúcom povolaní s reálnymi požiadavkami a prispôbiť tomu svoje rozhodnutia

- orientovať sa vo svete povolání

- uplatniť poznatky o svojich právach a práva iných, akceptovať inakosť a odlišné kultúry

Zdravie a pohyb – zdravý životný štýl, psychohygiena, odolnosť voči záťažovým situáciám

Ciele: žiak dokáže

- vyhodnotiť primerané a neprimerané reakcie na záťažové situácie

- uprednostniť nadobudnuté zásady zdravého životného štýlu vo svojom správaní a konaní

- zvážiť význam rôznych relaxačných techník a podľa možností a potreby ich využívať

- uplatňovať získané životné zručnosti a prijaté pravidlá pri pohybových a športových činnostiach

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

Environmentálna výchova vedie žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov medzi organizmami a vzťahom človeka k životnému prostrediu. Ide o rozvíjanie a najmä pochopenie nevyhnutného prechodu k udržateľnému rozvoju spoločnosti, ktorý umožňuje sledovať a uvedomovať si dynamicky sa vyvíjajúce vzťahy medzi človekom a prostredím, kde sú vzájomne prepojené aspekty ekologické, ekonomické a sociálne.

Na realizácii prierezovej témy sa podieľajú viaceré vzdelávacie oblasti (učebné predmety). Vzájomným prepojením, rozšírením, upevňovaním a systematizáciou vedomostí, špeciálnych návykov a zručností upozorňujeme žiakov na súvislosti medzi poznatkami, ktoré si už osvojili na pochopenie problematiky zo širšieho pohľadu. Len tak dokážu skutočne pochopiť globálne problémy. Pochopenie je základnou podmienkou aktívneho prístupu žiakov k efektívnej ochrane a udržateľnému stavu životného prostredia.

Prierezové témy sú dôležitým prvkom vo vzdelávaní a podieľajú sa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt.

Vzdelávacia oblasť Príroda a spoločnosť poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie. Učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť konanie ľudí vo vzťahu k životnému prostrediu. V maximálnej miere využíva priame pozorovanie žiakov okolitého prostredia, ktoré výrazne ovplyvňuje emocionálnu stránku osobnosti jedinca.

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda zdôrazňuje pochopenie objektívnej platnosti základných prírodných zákonitostí, dynamických súvislostí od ekosystémov po biosféru ako celku, postavenie človeka v prírode a komplexnú funkciu ekosystémov vo vzťahu k ľudskej spoločnosti.

Vzdelávacie oblasti Človek a spoločnosť a Človek a hodnoty sa zameriavajú na súvislosti medzi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálnymi prístupmi k riešeniu problematiky a poukazujú na ďalšie princípy udržateľnosti rozvoja (medziludské vzťahy, spolupráca v rozmanitosti, odstraňovanie chudoby, chorôb, znižovanie rozdielov medzi ľuďmi, zaistenie dôstojného života ľudí.).

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb rieši problematiku vplyvu prostredia na vlastné zdravie a na zdravie iných. V súvislosti s problémami súčasného sveta poukazuje aj na dôležitosť starostlivosti o životné prostredie pri organizovaní masových športových podujatí.

Dôležitú úlohu v prierezovej téme zastupujú informačno-komunikačné technológie, ktoré umožňujú využívať aktuálne údaje o stave životného prostredia a možnosť simulovať určité udalosti. Komunikačné technológie podnecujú záujem o spôsoby riešenia ekologických problémov, umožňujú nadväzovať kontakty v tejto oblasti a vymieňať si informácie v rámci republiky, krajín EÚ a sveta.

Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra poskytuje mnoho príležitostí na zamyslenie sa nad vzťahom človeka a životného prostredia, na uvedomenie si prírodného a sociálneho prostredia ako zdroja inšpirácie pre vytváranie kultúrnych a umeleckých hodnôt a na vnímanie estetických kvalít životného prostredia.

Prínos environmentálnej výchovy k rozvoju osobnosti žiaka v oblasti vedomostí, zručností a schopností:

- schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi;
- poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta;
- schopnosť pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu;
- poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;
- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni;
- pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu;
- vedieť hodnotiť objektivitu a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská;
- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce.

V oblasti postojov a hodnôt:

- vnímať život ako najvyššiu hodnotu;
- pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti;

- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;
- prehĺbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu;
- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť.

TEMATICKÉ OKRUHY

Ochrana prírody a krajiny:

- les (význam lesa, funkcia lesného ekosystému, les v našom prostredí, vzájomné vzťahy v ekosystéme lesa, negatívne dôsledky odlesňovania na životné prostredie).
- pole (význam, zmeny krajiny vplyvom činnosti človeka, spôsoby hospodárenia na poli, okolie polí),
- vodné zdroje (ľudské aktivity spojené s vodným hospodárstvom, hospodárenie s vodou),
- more (druhovú rozmanitosť, význam pre biosféru, morské riasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého),
- tropický dažďový prales (druhovú rozmanitosť, miznutie tropických dažďových pralesov a ich následky na ekologickú rovnováhu Zeme),
- ľudské sídlo – mesto – dedina (umelý ekosystém, jeho funkcia a vzťah k okoliu, aplikácia na miestne podmienky,
- urbanizácia - vplyv na prírodu a krajinu, kultúrna krajina (pochoopenie dôsledkov rozhodnutí a činnosti ľudí v minulosti na súčasný stav životného prostredia).

Zložky životného prostredia:

- Voda (význam vody, kolobeh vody, ochrana jej čistoty, ohrozovanie vôd, pitná voda u nás a vo svete, čistenie odpadových vôd, spôsoby riešenia).
- Ovzdušie (význam pre život na Zemi, klimatické zmeny, zdroje znečistenia, čistota ovzdušia).
- Pôda (význam pôdy pre život na Zemi, ochrana pôdy, dôsledky erózie, znečisťovanie pôdy – odpadové skládky, priemysel, poľnohospodárstvo).

- Zachovanie biodiverzity (význam druhovej rozmanitosti pre zachovanie biologickej rovnováhy na Zemi a jej ochrana).

Prírodné zdroje, ich využívanie, ochrana:

- Význam prírodných zdrojov pre človeka
- Obnoviteľné prírodné zdroje
- Neobnoviteľné prírodné zdroje
- Racionálne využívanie prírodných zdrojov vo vzťahu k udržateľnému rozvoju
- Využívanie alternatívnych zdrojov energie

Ľudské aktivity a problémy životného prostredia:

- Poľnohospodárstvo a životné prostredie, doprava a životné prostredie (význam, vývoj, energetické zdroje dopravy a ich vplyv na prostredie, druhy dopravy a ekologická záťaž, doprava a globalizácia).
- Priemysel a životné prostredie (priemyselná revolúcia a demografický vývoj, vplyv priemyslu na prostredie, spracovávané materiály a ich pôsobenie na životné prostredie, vplyv právnych a ekonomických nástrojov na vzťah priemyslu k ochrane životného prostredia, priemysel a udržateľný rozvoj spoločnosti).
- Odpady a spôsoby hospodárenia s odpadmi (odpady a príroda, princípy a spôsoby hospodárenia s odpadmi, druhy odpadu, likvidácia, triedenie, recyklovanie odpadu).
- Ochrana prírody a kultúrnych pamiatok (význam ochrany prírody a kultúrnych pamiatok, ochrana mestských pamiatok zaradených do zoznamu Svetového dedičstva, právne riešenie u nás , v EÚ a vo svete).
- Zmeny v krajine (dôsledky urbanizácie – narušovanie prírodných ekosystémov, záber poľnohospodárskej pôdy, územné plánovanie z hľadiska ochrany životného prostredia).
- Dlhodobé programy zamerané na zvyšovanie ekologického vedomia ľudí (Agenda 21, Deň Zeme, Deň životného prostredia OSN...).

Vzťah človeka k prostrediu:

Naše mesto, obec (prírodné zdroje, ich pôvod, spôsoby využívania a riešenia odpadového hospodárstva, príroda a kultúra nášho okolia a jej ochrana).

Náš životný štýl (spotreba vecí, energie, odpady, vplyv na prostredie).

Lokálne a globálne ekologické problémy (príklad problému, jeho príčina, dôsledok , súvislosť ,možnosti a spôsoby riešenia, vlastný názor, jeho zdôvodnenie a prezentácia).

Prostredie a zdravie (kvalita života, rozmanitosť vplyvov prostredia na zdravie, možnosti a spôsoby ochrany zdravia, environmentálne zdravie) nerovnomernosť života na Zemi (rozdielne podmienky prostredia a rozdielny spoločenský vývoj na Zemi, príčiny a dôsledky globálnych ekologických problémov a princípy udržateľnosti rozvoja).

MEDIÁLNA VÝCHOVA

Nevyhnutnosť zavedenia mediálnej výchovy do nášho systému výchovy a vzdelávania vyplynula z faktu, že médiá a masmédiá sa v čoraz väčšej miere stávajú silným socializačným a výchovno-vzdelávacím prostriedkom. Svojimi produktmi výrazne vplývajú na správanie jedinca a spoločnosti, utváranie životného štýlu a kvalitu života vôbec. Informácie ponúkané a sprostredkované médiami majú rôznorodý charakter, vyznačujú sa svojbytným vzťahom k realite a sú vytvárané s rôznymi zámermi, častokrát manipulatívnymi. Médiá svojimi produktmi jednak sprostredkovávajú podnety, ktoré pozitívne formujú osobnosť dieťaťa, ale na druhej strane sú aj prostriedkom ohrozenia ich zdravého vývinu. Deti často nedokážu adekvátne s médiami a ich produktmi zaobchádzať, filtrovať a selektovať z nich to pozitívne, chrániť sa pred ich negatívnymi vplyvmi, čo sa stáva úlohou mediálnej výchovy.

Existuje veľa rôznych definícií mediálnej výchovy. Pre nás sa stala východiskom definícia Rady Európy, podľa ktorej mediálnu výchovu možno definovať ako praktické vyučovanie zacielené na budovanie mediálnej kompetencie, chápanej ako kritický a rozlišujúci postoj voči médiám s cieľom vychovať emancipovaných občanov, schopných vytvoriť si svoj vlastný názor na základe prijatých informácií.

Hlavným cieľom mediálnej výchovy je získanie a rozvoj mediálnej gramotnosti a osvojenie mediálnych kompetencií - t. z. schopnosti prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov (Zettl, 1999).

Na základe získaných vedomostí o médiách (ich funkciách a fungovaní) potrebných pre získanie kritického odstupe od nich, dokázať prehodnotiť svoj vzťah k nim, reflektovať svoje návyky využívania médií, maximálne využívať pozitívny prínos ich produktov k rozvoju svojej osobnosti ako aj eliminovať ich negatívne vplyvy na svoju osobnosť.

Mediálnu výchovu ako prierezovú tému možno zaradiť do ŠkVP ako :

- integrálnu súčasť obsahu vybraných vzdelávacích oblastí (jazyk a komunikácia, umenie a kultúra...),
- samostatný predmet resp. kurz.

Vhodné je vyučovanie mediálnej výchovy zaradiť do 3. – 4. ročníka a vychádzať z

osobných skúseností detí s masovými médiami (rozhlas, televízia, tlačené médiá atď.).

Ciele mediálnej výchovy na 1. stupni ZŠ :

- základná orientácia v druhoch, vo funkciách médií a v ich produktoch, ako aj v ich vplyve na detského príjemcu (poslucháča, diváka, čitateľa...). Žiak by si mal vedieť uvedomiť s ktorými médiami prichádza každodenne do kontaktu, ako naň vplývajú – uvedomiť si ich pozitívny vplyv, ako aj ich nebezpečenstvá (manipulácia, neprimerané násilie a i.),
- formovanie vlastného názoru na mediá a ich posolstvá (na základe poznania, interpretácie , hodnotenia a tvorby jednoduchých mediálnych produktov).

Mediálna výchova sa zaraďuje medzi interdisciplinárne odbory na hranici medzi humanitnými vedami, pedagogikou, psychológiou a masmediálnymi štúdiami. Preto je jej vyučovanie pomerne zložitú.

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA

Multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania s ohľadom na slovenské kultúrne prostredie, kde po stáročia spolunažívali príslušníci rôzneho etnického, národného, náboženského a kultúrneho pôvodu. Tradičná kultúrna rozmanitosť sa pritom v súčasnosti ešte prehĺbuje vďaka viacerým trendom, ktoré sa často zastrešujú pojmom globalizácia. Jedným z týchto trendov, ktorý výrazne zvyšuje rozmanitosť kultúr na Slovensku, je migrácia príslušníkov vzdialenejších a doposiaľ nepoznaných kultúr a subkultúr.

S aktuálnou realitou celosvetovej globálnej spoločnosti a s multikultúrnym charakterom slovenskej spoločnosti sa spájajú riziká predsudkov a stereotypov, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu či xenofóbie.

Žiaci všetkých vekových kategórií budú čoraz častejšie v osobnom aj verejnom živote vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a v čoraz väčšej miere sa budú dostávať do kontaktu s príslušníkmi iných kultúr. Preto je potrebné, aby boli na tieto výzvy pripravení, a aby boli schopní rozoznať, rešpektovať a podporovať rôzne kultúrne ukotvenie vo svojom okolí. Prostredníctvom spoznávania svojej kultúry a iných kultúr, histórie, zvykov a tradícií sa naučia rešpektovať tieto kultúry ako rovnocenné a dokážu s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať.

Pri realizácii multikultúrnej výchovy sa odporúča využívať také didaktické postupy a metódy, ktoré neučia stierať medzikultúrne rozdiely, ale pochopiť ich a akceptovať, ako aj rešpektovať ľudské práva.

Cieľom tejto prierezovej témy v stupni vzdelania ISCED 1 je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval prirodzenú rozmanitosť spoločnosti
- spoznával rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry
- akceptoval kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu
- uplatňoval svoje práva a rešpektoval práva iných ľudí.

Multikultúrna výchova ako povinná prierezová téma sa realizuje ako integrálna súčasť obsahu viacerých vzdelávacích oblastí - jazyk a komunikácia, umenie a kultúra, človek a hodnoty, človek a spoločnosť.

Obsah MV je zapracovaný do učebných osnov a TVVP jednotlivých predmetov vyučovaných v základnej škole a realizuje sa v rámci vyučovacích hodín v školskej i mimoškolskej činnosti.

Všetky všeobecnovzdelávacie predmety i predmety výchovného charakteru vo svojich cieľoch implementujú ciele MV a používanými metódami a formami vyučovania napĺňajú obsah tejto prierezovej témy. Uskutočňuje sa formou projektov, kurzov, besied a iných školských aktivít.

Ťažisko je na predmetoch : - občianskej náuke - dejepise - náboženstve.

Časť cieľov multikultúrnej výchovy plníme v:

- hudobnej výchove,
- výtvarnej výchove
- vlastivede.

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA

Povinné učivo „Ochrana života a zdravia“ (OZO) sa v základných školách realizuje prostredníctvom vyučovacích predmetov štátneho vzdelávacieho programu a obsahom samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier. Aplikuje sa v ňom učivo, ktoré bolo v minulosti súčasťou ochrany človeka a prírody (OČP). Z jeho obsahu bola vyčlenená ochrana prírody a dopravná výchova do iných vzdelávacích oblastí štátneho vzdelávacieho programu. Ochrana človeka a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách, tieť pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

CIELE UČIVA

Povinné učivo, ktoré nie je samostatným predmetom je súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl. Poskytuje žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky a formuje ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí.

Formatívna a informatívna zložka učiva sa prezentuje činnosťou žiakov:

- a) morálnou, ktorá tvorí základ ich vlasteneckého a národného cítenia;
- b) odbornou, ktorá im umožňuje osvojenie vedomostí a zručností v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- c) psychologickou, ktorá pôsobí na proces adaptácie v požiadavkách záťažových situácií;
- d) fyzickou, pre ktorú je charakteristická tvorba predpokladov na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií.

Kompetencie preberaného učiva zahŕňajú individuálne, medziľudské aspekty a pokrývajú formy správania, ktoré jednotlivec využíva na efektívnu a konštruktívnu účasť na spoločenskom živote v prípadoch riešenia konfliktov. Základné zručnosti v rámci tejto kompetencie zahŕňajú schopnosť účelne komunikovať v rozličných prostrediach a situáciách ohrozujúcich život a zdravie človeka. Tieto spoločenské a občianske kompetencie by mali ovplyvniť schopnosť žiakov zvládať stres a frustráciu, komunikáciu s inými ľuďmi a solidaritu pri riešení problémov širšej komunity ľudí. Možno predpokladať, že rozvíjaním týchto vlastností sa utvárajú požadované schopnosti potrebné pre občana v oblasti ochrany života a zdravia (OZO) a to nielen v aktuálnom čase počas vzdelávania v škole, ale aj v úlohe perspektívnej v dospelosti v rôznych zamestnaniach.

Absolvovaním učiva získavajú žiaci nevyhnutné vedomosti, zručnosti a návyky potrebné na prežitie pri vzniku mimoriadnej udalosti a v čase vyhlásenia mimoriadnej situácie. Učivo obsahuje opatrenia a popis činností pri záchrane života, zdravia a majetku obyvateľov pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí. Svojou humánnou podstatou má pre žiakov mimoriadny význam. Sebaochrana a vzájomná pomoc vychádza z práva každého občana byť včas varovaný pred hroziacim nebezpečenstvom varovnými signálmi, zabezpečený individuálnymi ochrannými prostriedkami, evakuáciou a ukrytím. Mimoriadna udalosť môže

vzniknúť v rôznych častiach štátu kedykoľvek. Občania nemôžu očakávať okamžité poskytnutie pomoci. Z toho dôvodu musia byť schopní v rámci svojich možností chrániť svoje zdravie a poskytnúť pomoc iným osobám.

Cieľom spoločnosti je pripraviť každého jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je aj poznávanie prírodného prostredia. Prioritne je učivo obsahom orientované na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmu voči občanom nášho štátu.

V obsahu učiva je viac tém, ktoré sa odvíjajú zo základov takých oblastí, ktoré môžu prispieť k rozvoju vedomostí, zručností a návykov pre ochranu človeka a spoločnosti. Pre dosiahnutie cieľov využíva OZO daný tematický obsah, vhodné organizačné formy, metódy a prostriedky prispôbené daným podmienkam. Opakovanie určitých zhodných prvkov a príbuznosti tém treba chápať z hľadiska cieľov v ročníku (vidieť, poznať, ovládať, získať poznatok a zručnosť).

OBSAH A REALIZÁCIA UČIVA

Odbornú zložku učiva naplňajú tematické celky s uvedeným obsahom:

- riešenie mimoriadnych situácií - civilná ochrana
- zdravotná príprava
- pohyb a pobyt v prírode

Na realizáciu učiva OZO sa využívajú viaceré organizačné formy:

Didaktické hry (DH) v 1. – 4. ročníku sa konajú v prírode 1 raz v roku v trvaní 4 hodín. Pred DH realizujeme deň prípravy najmä na teoretickú časť v rozsahu 2 – 4 hodín podľa náročnosti plánovaných činností. Didaktické hry nezamieňame s cvičeniami v prírode v rámci telesnej výchovy - učivo z turistiky.

Didaktické hry možno vykonať po ročníkoch – triedach. Na komplexnejšie zabezpečenie uplatňovania učiva je možné využívať ďalšie vzdelávacie a organizačné činnosti školy:

- vhodné témy z obsahu niektorých vyučovacích predmetov – medzipredmetové vzťahy,
- úlohy objektovej ochrany školy,
- rešpektovanie vnútorného poriadku školy,
- požiarne a poplachové smernice,

- zabezpečenie úrazovej zábrany a predlekárskej prvej pomoci,
- cvičenia v prírode v rámci TV,
- príprava učiteľov na proces v DH.

Špeciálne školy si upravujú obsah jednotlivých tém a metodické postupy vo výučbe OZO podľa schopností žiakov a priestorových podmienok.

Obsah tematických celkov

3.1

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- naša obec – všeobecná charakteristika;
- evakuácia školy v prípade ohrozenia – postup opustenia školy, miesto zhromaždenia, presun do bezpečného priestoru;
- signály civilnej ochrany a činnosť žiakov po ich vyhlásení; horľaviny a ich následky.

b) Zdravotná príprava

- vybavenie domácej lekárnicky a jej využitie pri poskytnutí prvej pomoci; nebezpečenstvo svojvoľného žliekov;
- ošetrovanie odrenín ruky, nohy, prstov a hlavy;
- privolanie pomoci k zranenému;
- význam symbolu Červený kríž.

c) Pohyb a pobyt v prírode

- orientácia v mieste školy a jej okolí;
- určenie svetových strán podľa slnka;
- významné budovy a ich účel – zdravotné stredisko, lekáreň, pošta, telefón; predajne, železničná a autobusová stanica, miestny úrad;
- historické objekty našej obce – pamätné domy, zrúcaniny, pamätníky, múzeá, galérie;
- poznávanie zelene v okolí obce;
- správanie sa k osamelým zvieratám.

3.2

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- možnosti vzniku mimoriadnych udalostí v prírode a na objektoch;
- zoznámenie sa s detskou ochrannou maskou (DM-1, CM3-3/h), určenie veľkosti;
- druhy signálov civilnej ochrany a činnosť žiakov na vyhlásenie varovného signálu

„Všeobecné ohrozenie“;

- evakuácia školy v prípade ohrozenia požiarom;
- protipožiarne stanovište, kde sa nachádza zbor požiarnej ochrany a spôsob jeho privolania;
- nebezpečenstvá pri zaobchádzaní s elektrickým a plynovým zariadením;
- zápalky, zapalovače a horľaviny.

b) Zdravotná príprava

- kedy a kadiaľ do zdravotného strediska;
- správanie sa v čakárni, u lekára a pri školských lekárskech prehliadkach;
- pomoc lekárov chorým a zraneným;
- ochrana pred chorobami, účelné obliekanie;
- ochrana a prvá pomoc pri zistení kliešť'a, uštipnutí zmijou, osou a včelou.

c) Pohyb a pobyt v prírode

- význam vody v prírode, pitie povrchovej vody
- jedovaté rastliny, jedovaté huby;
- zásady správneho a bezpečného správania sa v prírode;
- zvieratá vo voľnej prírode, nebezpečenstvo besnoty;
- značenie turistických chodníkov.

3.3.

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- evakuácia žiakov pri ohrození školy a jej okolia – prírodné katastrofy, živelné pohromy a výhražné správy;
- varovné signály CO a činnosť žiakov pri ich vyhlásení;
- druhy mimoriadnych udalostí a spôsob ich vyhlasovania;
- poloha školy, ulice, oboznámenie sa so zdrojmi ohrozenia.

b) Zdravotná príprava

- všeobecné zásady ochrany zdravia aplikované na časti ľudského tela a časti tváre; starostlivosť o chrup;
- hygiena tela, bielizne, šiat;
- správna životospráva – jedlo, spánok, oddych, učenie; - ošetrovanie a obväzovanie prstov ruky, lakť'a, oka, hlavy.

c) Pohyb a pobyt v prírode

- okolie našej obce, stanovište našej školy;
- orientácia podľa poludňajšieho tieňa;

- približné určovanie významných budov a iných dominant v okolí podľa svetových strán;
- tvary zemského povrchu – rovina, pahorkatina, vysočina, kopec, hora, úbočie, svah, úpätie;
- chránené územie, objekty a prírodné útvary v obci a jej okolí.

3.4.

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- nebezpečné látky v okolí školy (amoniak, chlór a pod.), zásady ochrany, prvá pomoc pri zasiahnutí organizmu;
- použitie detskej ochrannej masky, nasadzovanie spolužiakovi (DM-1, CM3-3/h);
- význam a použitie improvizovaných prostriedkov individuálnej ochrany – protichemickej a protiradiačnej;
- ukážka detského ochranného vaku (DV-75) a detskej kazajky (DK-88);
- činnosť pri varovných signáloch CO;
- zásady vykonania čiastočnej hygienickej očisty.

b) Zdravotná príprava

- starostlivosť o vitálne ústroje ľudského organizmu;
- zdravie a choroby, nákazlivé choroby a ochrana pred nimi;
- obväzovanie nohy, kolena, lýtko, stehna;
- jednoduché obväzovanie ovínadlami a šatkami pri povrchovom poranení rúk, nôh, prstov.

c) Pohyb a pobyt v prírode

- určovanie hraníc SR a susediacich štátov na mape;
- určovanie nadmorských výšok na mape okolia;
- jednoduchý odhad krátkych vzdialeností;
- jednoduchý náčrt pochodu, kresba okolia stanovišťa – panoráma;
- čítanie z mapy – podľa farieb a topografických značiek;
- určovanie svetových strán na mape a podľa mapy;
- starostlivosť o lesné zvieratá a vtáctvo;
- význam čistého ovzdušia pre človeka a prírodu;
- zásady uhasenia ohniska.

Vzdelávací štandard

učiva ochrany života a zdravia pre primárne vzdelávanie v základných školách s exemplifikačnými úlohami

T e m a t i c k ý c e l o k

Riešenie mimoriadnych udalostí – civilná ochrana

Obsahový štandard:

Naša obec – všeobecná charakteristika. Varovný signál. Povinnosti a činnosti žiakov pri vyhlásení signálov pri vzniku mimoriadnych udalostí. Spôsob evakuácie školy v prípade ohrozenia požiarom. Základné druhy horľavín a ich následky.

Výkonový štandard:

1. Varovné signály a činnosť žiakov po varovaní

Poznať signál „Všeobecné ohrozenie“ a činnosť po jeho vyhlásení. Povedz, ako sa dozvieš o hroziacom nebezpečenstve. Uveď, aký tón vydáva siréna pri signáli „Všeobecné ohrozenie“. Povedz, čím sa líši signál „Všeobecné ohrozenie“ od signálu „Ohrozenie vodou

2. Evakuácia školy v prípade ohrozenia

Poznať činnosti pri opustení školy v prípade ohrozenia. Vymenuj, ktoré materiály v škole, triede sú horľavé. Ukáž, kde stojíš v skupine pred odchodom z triedy. Povedz, ktorou cestou pôjdeš z triedy po vyhlásení signálu v prípade ohrozenia. Uveď príklad, kedy sa evakuuje škola. Urči miesto, kde sa v škole nachádza sklad civilnej ochrany.

Obsahový štandard:

Možnosti vzniku mimoriadnych udalostí. Druhy varovných signálov. Opatrenia na ochranu životov, zdravia a majetku pri vzniku mimoriadnej udalosti. Spôsob evakuácie. Detská ochranná maska a jej použitie. Pravidlá správania sa v prípade ohrozenia požiarom. Protipožiarne stanovište. Nebezpečenstvo hroziace pri manipulácii so zápalkami, zapalovačmi a horľavinami, s elektrickým a plynovým zariadením.

Výkonový štandard:

1. Mimoriadne udalosti – možnosti vzniku

Poznať riziká, ktoré ohrozujú život, zdravie, majetok.

Charakterizuj svojimi slovami pojem mimoriadna situácia, udalosť.

Povedz aspoň dve možnosti vzniku mimoriadnej udalosti v prírode a na objektoch.

Povedz, kde v blízkosti školy a tvojho bydliska ždôjst' k vzniku mimoriadnej udalosti. Urči, ako

zníe tón pri vyhlásení varovného signálu „Všeobecné ohrozenie“.

2. Požiarna ochrana

Osvojiť si pravidlá evakuácie pri ohrození požiarom.

Popíša únikovú cestu v prípade vyhlásenia evakuácie pri vzniku požiaru.

Uved', kto a ako vyhlási signál „Horí“ na škole. Povedz, komu a ako je potrebné ohlásiť požiar.

Poznať nebezpečenstvo pri manipulácii s materiálom umožňujúcim vznik požiaru. nedošlo k požiaru.

3. Prostriedky individuálnej ochrany

Poznať základné prostriedky ochrany jednotlivca.

Vymenuj bežné dosiahnuteľné prostriedky ochrany jednotlivca.

Povedz, pomocou čoho a ako sa zisťuje veľkosť ochrannej masky

Vysvetli nebezpečenstvo použitia otvoreného ohňa v blízkosti horľavých a výbušných látok.

Urči, kde v škole sú umiestnené hasiace prístroje.

Povedz, čo všetko je potrebné skontrolovať pred odchodom z domu do školy, aby

Obsahový štandard:

Charakteristika jednotlivých druhov mimoriadnych udalostí. Druhy a spôsoby vyhlásenia varovných signálov. Opatrenia na ochranu životov, zdravia a majetku pri vzniku mimoriadnej udalosti. Možné zdroje ohrozenia vzhľadom na polohu školy. Spôsob evakuácie v prípade ohrozenia školy a jej okolia – havária, živelná pohroma, katastrofa. Povinnosti žiakov pri organizácii evakuácie.

Výkonový štandard:

1. Mimoriadne udalosti

Poznať druhy mimoriadnych udalostí a spôsoby ich vyhlásenia.

Charakterizujú živelnú pohromu, haváriu, katastrofu.

Povedz, čo urobíš keď zaznie siréna a nenachádzaš sa v škole ani doma, ale vonku.

Povedz, ako sa dozvieš o hrozacom nebezpečenstve a vzniku mimoriadnej udalosti.

Uved', ako dlho počuť sirénu pri signáli „Všeobecné ohrozenie“.

Uved' miesta možností vzniku mimoriadnych udalostí v okolí školy, bydliska.

Vymenuj najčastejšie požiarne nedostatky (poruchy) v škole, v domácnosti.

2. Evakuácia

Osvojiť si základné zákony pri evakuácii školy.

Povedz, ako sa môžeme evakuovať z ohrozeného priestoru.

Vymenuj, ktoré veci sa odporúčajú vziať si zo sebou pri evakuácii – evakuačná batožina. Uveď hmotnosť evakuačnej batožiny pre deti.

Obsahový štandard:

Nebezpečné (zdraviu škodlivé) látky. Možnosti výskytu nebezpečných látok v okolí školy. Predlekárska pomoc v prípade zasiahnutia organizmu zdraviu škodlivými látkami. Opatrenia na ochranu životov, zdravia v prípade vzniku mimoriadnej udalosti. Čiastočná hygienická očista a jej význam pre ochranu zdravia. Detské ochranné prostriedky (ochranná maska, kazajka, vak), ich význam a použitie.

Výkonový štandard:

1. Nebezpečné látky – druhy, zásady ochrany

Získať prehľad o nebezpečných látkach vyskytujúcich sa v okolí školy a bydliska.

Vymenuj aspoň tri priemyselné podniky (závody), ktoré v okolí školy a bydliska pracujú s nebezpečnými látkami.

Povedz, ktoré zdraviu škodlivé látky poznáš.

Urči, v ktorom smere sa šíri nebezpečná látka pri poveternostných podmienkach a ktorým smerom opustiš ohrozený priestor.

Povedz, načo môžu byť použité nebezpečné látky v prípade teroristického útoku.

2. Detské prostriedky individuálnej ochrany

Poznať základné prostriedky ochrany detí.

Vymenuj najzákladnejšie prostriedky detskej ochrany dýchacích ciest a očí.

Uveď vek detí pre použitie ochrannej masky DM1.

Vymenuj najznámejšie prostriedky na improvizovanú ochranu celého tela.

Urči, v akej polohe je maska v prípade jej nasadenia.

Uveď základné činnosti pri čiastočnej hygienickej očiste tela a vysvetli jej význam.

T e m a t i c k ý c e l o k

Pohyb a pobyt v prírode

Obsahový štandard:

Orientácia v mieste školy a jej okolí. Osvojiť si vedomosti, zručnosti a pohyb v teréne podľa prírodných úkazov. Základné informácie o významných budovách a ich účele. Historické objekty v obci a jej okolí.

Výkonový štandard:

1. Orientácia v mieste školy a jej okolí

Poznať svoju školu.

Uved' názov ulice, na ktorej sídli škola.

Urči miesto tvojej triedy v budove školy.

Ukáž na pláne školy jedáleň, telocvičňu, východ z budovy.

Poznať okolie školy.

Vymenuj najmenej dve ulice, ktorými prechádzaš cestou z domu do školy.

Uved' presnú adresu svojho bydliska.

2. Určovanie svetových strán

Poznať svetové strany

Ukáž, kde na obzore vychádza a kde zapadá slnko.

Vysvetli určovanie svetových strán podľa slnka.

3. Významné budovy a ich účel

Poznať významné budovy v mieste bydliska a školy.

Popíš presné miesto, kde sa nachádza zdravotné stredisko v obci.

Uved' približné miesto pošty.

Vymenuj dopravné prostriedky, pomocou ktorých sa dostaneš do školy.

Zhotov jednoduchý náčrt dôležitých budov v okolí školy a mieste bydliska.

Obsahový štandard:

Význam vody v prírode a jej konzumácia. Zásady správneho a bezpečného správania sa v prírode. Jedovaté huby. Značenie turistických chodníkov.

Výkonový štandard:

1. Príroda – charakteristika a význam

Charakterizovať význam vody v prírode.

Povedz, ktorá rieka preteká v mieste tvojho bydliska, alebo okolí.

Povedz, čím sa znečisťuje voda v prírode.

Poznať jedovaté huby.

Rozlíš jedovaté huby na obrázku.

2. Správanie sa a pohyb v prírode

Poznať zásady pohybu a pobytu v prírode.

Povedz, prečo nemáme poškodzovať prírodu.

Opíš možné následky nesprávneho ukrytia pred bleskom.

Poznať turistické chodníky.

Urči miesto, kde sa nachádza najbližší turistický chodník v okolí školy, obce.

Popíš, ako sa označujú turistické chodníky.

Obsahový štandard:

Okolie obce, chránené územia, objekty a prírodné útvary. Orientácia podľa poludňajšieho tieňa. Hlavné a vedľajšie svetové strany. Významné budovy a dominanty v okolí. Tvary zemského povrchu.

Výkonový štandard:

1. Orientácia v teréne

Poznať stanovište a okolie školy.

Urči najvýhodnejšie miesto v okolí školy na pozorovanie.

Povedz, ako určujeme svetové strany podľa tieňa.

Urči hlavné svetové strany podľa poludňajšieho tieňa.

Vymenuj hlavné a vedľajšie svetové strany.

Určiť významné budovy podľa svetových strán.

Ukáž hlavné svetové strany pred vchodom do školy.

Nakresli, čo dôležité sa nachádza severne, východne, západne a južne od vchodu do školy.

Povedz, ktoré sú hlavné časti kompasu, alebo buzoly.

Urči, na ktorú svetovú stranu ukazuje tmavý koniec strelky.

Urči pomocou kompasu alebo buzoly, čo sa nachádza od vášho stanovišťa na vedľajších svetových stranách.

2. Tvárnosť krajiny

Charakterizovať tvárnosť okolia obce, mesta.

Uved' rozdiel medzi rovinou a pahorkatinou.

Povedz, ktorý je najvyšší vrch v okolí obce.

Opíš Vysoké Tatry z hľadiska tvárnosti.

Obsahový štandard:

Hranice Slovenskej republiky a ich poloha k susedným štátom na mape. Význam čistého ovzdušia pre človeka a prírodu. Základné zásady pri táborení v prírode. Základné úkony práce s mapou – určovanie svetových strán podľa mapy, čítanie z mapy podľa farieb a základných topografických značiek, určovanie nadmorských výšok a jednoduchý odhad krátkych vzdialeností. Jednoduchý náčrt pochodu, panoramatický náčrt.

Výkonový štandard:

1. Mapy, základné činnosti pri práci s mapou

Vedieť základné úkony pri práci s mapou.

Určiť na mape sever a ostatné svetové strany.

Uvedť štáty, s ktorými máme spoločné hranice.

Ukáť na mape miesto kde žiješ.

Poznať základné topografické značky a čítanie z mapy.

Určiť na mape Slovenska najznámejšiu nížinu a vysočinu.

Uvedť farbu, ktorá sa používa pre označenie riek a jazier na mape.

Nájsť na mape dve jaskyne.

Poznať obsah mapy.

Povedz, podľa čoho určíš, kde je na mape sever.

Povedz, akou topografickou značkou sa značí obec, cesty a železnice.

Ukáť na mape vrstevnicu a charakterizuj ju.

Určiť výškový rozdiel dvoch ľubovoľných bodov na mape.

2. Typy náčrtov a zhotovenie jednoduchého náčrtu

Zhotovenie jednoduchých náčrtov pochodu.

Nakresli jednoduchý plán (situačný náčrt) ulice, na ktorej sa nachádza škola.

Popíš rozdiel medzi situačným a panoramatickým náčrtom.

Vedieť vysvetliť odhad vzdialeností.

Určiť dĺžku svojho kroku a dvojroku.

Opíš spôsob jednoduchého odhadu vzdialenosti krokováním.

T e m a t i c k ý c e l o k

Zdravotná príprava

Obsahový štandard:

Význam poskytnutia prvej pomoci. Vybavenie domácej lekárničky a jej využitie. Nebezpečenstvo svojvoľného použitia liekov. Význam symbolu Červený kríž. Spôsob privolania pomoci k zranenému. Ošetrovanie jednoduchých poranení rúk, nôh a hlavy.

Výkonový štandard:

1. Prvá pomoc s použitím domácej lekárničky

Poznať a charakterizovať prvú pomoc.

Povedz, komu je potrebné nahlásiť úraz.

Nakresli znak (symbol) Červeného kríža, ktorý vidíš na lekárničke.

Poznať funkciu domácej lekárničky.

Povedz, prečo deti nesmú svojvoľne užívať lieky.

Vymenuj tri lieky alebo zdravotné pomôcky, ktoré by nemali chýbať v domácej lekárničke.

Uveď tri najdôležitejšie obväzové pomôcky.

Povedz, kde všade by nemala chýbať lekárnička.

2. Jednoduché rany

Poznať postup ošetrovania jednoduchých poranení.

Urči, akým prostriedkom vyčistíš ranu.

Vysvetli, na čo slúžia rýchloobväzy (náplasti).

Ukáž na spolužiakovi ošetrovanie odreniny chrbta ruky.

Obsahový štandard:

Návšteva lekára v zdravotnom stredisku. Správanie sa v zdravotníckych zariadeniach. Úloha lekára pri pomoci chorým a zraneným. Prevencia pred chorobami a preventívne opatrenia proti uštipnutiu hmyzom.

Výkonový štandard:

1. Významné strediská z hľadiska zdravotnej prevencie a liečenia

Poznať významné zdravotnícke zariadenia.

Uveď, kde sa nachádza zdravotné stredisko v mieste tvojho bydliska.

Opíš, na aký účel slúži ľudom nemocnica.

Vysvetli, ako sa správať v čakárni u lekára.

2. Starostlivosť o zdravie

Poznať zásady starostlivosti o zdravie.

Vysvetli význam povolania lekár.

Uved', akých lekárov si navštívil a ako pomáhajú chorým a raneným.

Povedz, ktorým športom si upevňuješ zdravie.

Uved', aká strava je pre človeka najzdravšia.

3. Nepříjemné poranenia

Poznať zásady ošetrovania nepříjemných poranení.

Uved', na aké poranenie použiješ studený obklad.

Povedz, pomocou čoho vytiahneš žihadlo zapichnuté v koži.

Povedz názov jediného jedovatého hada u nás.

Charakterizuj, ako vyzerá miesto so zahryznutým kliešťom.

Obsahový štandard:

Zásady ochrany zdravia. Hygiena tela a starostlivosť o chrup. Správna životospráva.

Ošetrovanie a obväzovanie rán na prstoch ruky, lakťa, oka a hlavy.

Výkonový štandard:

1. Ochrana zdravia

Poznať časti ľudského tela a zásady správnej životosprávy.

Vymenuj hlavné časti ľudského tela.

Povedz, ako sa máš správne starať o svoje zuby.

Povedz, prečo človek potrebuje pravidelný a dostatočný spánok.

Vymenuj základné zásady správnej životosprávy.

2. Prvá pomoc pri poranení hornej končatiny a hlavy

Poznať zásady ošetrovania a obväzovania.

Vysvetli, prečo je potrebné každé poranenie okamžite ošetriť.

Popíš, ako by si ošetril povrchové poranenie hlavy.

Ukáž na spolužiakovi ošetrovanie odreniny lakťa.

Na poranené prsty ruky použi správny obväz.

Obsahový štandard:

Základné životné funkcie ľudského organizmu a ich význam. Hodnota zdravia, nákazlivé choroby a ochrana pred nimi. Pojmy prvej pomoci. Obväzová technika kolena a lýtko. Použitie trojrohej šatky pri znehybnení hornej končatiny. Zásady poskytovania prvej pomoci pri jednoduchých poraneniach.

Výkonový štandard:

1. Základné životné funkcie

Poznať, kedy človek potrebuje prvú pomoc.

Povedz, čo patrí k základným životným funkciám ľudského tela.

Uved', ako realizujeme kontrolu vedomia.

Ukáž na spolužiakovi, kde žruky pri kontrole dýchania.

Ukáž miesta, kde nahmatáme pulz.

2. Praktické precvičenie obväzovej techniky pri jednoduchých poraneniach horných a dolných končatín

Poznať zásady obväzovej techniky.

Uved', kedy používame obvínadlo a kedy šatkový obväz.

Vysvetli, na čo musíme dávať pozor pri prikladaní obvínadla.

Demonštruj, ako sa prikladá obvínadlo.

Ukáž dva spôsoby ako upevníme koniec obvínadla.

Demonštruj na spolužiakovi špirálový obväz lýtko a znehybnenie hornej končatiny trojrohovou šatkou.

REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA

Prierezová téma Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra úzko súvisí s prierezovou témou Multikultúrna výchova ale vo svojom obsahu sa ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenskej republiky.

Nakoľko sa vláda Slovenskej republiky zaviazala realizovať Odporúčania na ochranu tradičnej kultúry a folklóru a Generálnou konferenciou UNESCO bol schválený: Dohovor o ochrane nehmotného kultúrneho dedičstva ako aj Dohovor o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov, odporúčame uvedenú prierezovú tému nenásilnou formou začleniť vo vyučovaní do viacerých predmetov, prostredníctvom ich obsahov ale aj formou projektov,

exkurzií a pod. Vhodnými sa javia najmä predmety výtvarná, hudobná, literárna a etická výchova, pracovné vyučovanie ale aj dejepis, prírodoveda, vlastiveda a geografia. V rámci školského vzdelávacieho programu môže byť obsah prierezovej témy zaradený do voliteľných vyučovacích predmetov, ako napr. regionálna výchova, regionálny dejepis, geografia, výtvarné spracovanie materiálu, zborový spev, detské hudobné divadlo, literárno-dramatické divadlo a i.

Cieľom zaradenia prierezovej témy do vyučovania je **vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov.**

Edukačná činnosť je zameraná na to aby žiaci v rámci regionálnej výchovy poznali históriu a kultúru vlastnej obce, mesta – na funkčné **využívanie historických regionálnych ukážok: môj rodný kraj** – kraj, kde žijem; **škola a jej okolie**; moja trieda; **obec**, v ktorej žijem; čo sa mi v našom kraji najviac páči; čím sa pýši naša obec (**príbehy o rodákoch, pamätné miesta, sochy a i.**), **história**, (osídlenie), **povesti, piesne, šport a kultúra, osobnosti**, ale aj súčasnosť vo všetkých smeroch napr. ekonomika); jej **flóru a faunu** – **význam ochrany prírody, lesa, vody, živočíchov – objavujeme Slovensko** – objavovanie a spoznávanie prírodných krás a zaujímavostí Slovenska; **povestami opradené pohoria – cestujeme po Slovensku** – oboznámenie sa s časťami Slovenska formou výletu; povesti z veľkých a starých miest Slovenska; **zvyky a tradície**; ľudia v mojom okolí (aj o úcte k starším obyvateľom); **pripomíname si našich predkov** – vychádzať z rodinného prostredia t.j. téma –

RODINA – rodostrom rodiny, tradičné jedlá; stretnutia s pamätníkmi (starými rodičmi, známymi) na besedy; rozhovory so žiakmi o minulosti ich regiónu a pod. Vedieť sa **orientovať v turisticky a historicky atraktívnych miestach Slovenska.**

Základom našej **kultúrnej identity**, ako aj **zdrojom historického vedomia, patriotizmu a vzdelanosti, poznávania kultúrnej rozmanitosti**, je **tradičná ľudová kultúra** – kultúra, ktorú vytvorili, ktorou žili a dodnes žijú najširšie vrstvy obyvateľstva – **využitie danosti regiónu**, návšteva ľudového majstra, dielne, výstavy – **spoznávanie tradičných ľudových remesiel, ľudovoumeleckých výrobkov regiónu, tradičné jedlá, vlastná tvorba (remeslá), spoznávanie stavitel'ských pamiatok v regióne, obci**, poznatky využiť vo výtvarnom zobrazovaní; **tvorba zbierky ľudovej hudobnej kultúry**, jej prezentácia (piesne, zvyky regiónu, vlastná tvorba – spevník regiónu); poznávanie vyčítaniek, hádaniek, básní, ľudovej piesne, tanec, ľudové kroje (hudobný, pohybový, výtvarný prejav), príslovie, porekadiel, pranostík, bájok, rozprávok: ľudových, autorských, povestí a pod. – **skúmanie vlastnej kultúry**, skúmať a objavovať vlastnú kultúru a **spoznávať iné kultúry** v oblasti

ľudových tradícií.

Význam na kultivácii osobnosti žiaka má zaradenie prierezovej témy do estetickej výchovy a pri rozvíjaní talentu žiaka vo všetkých druhoch umenia vo **voľnočasových aktivitách**, ako napr. v **základných umeleckých školách** (vo všetkých jej odboroch), v **centrách voľného času**, tiež v zakladaní **speváckych či tanečných súborov, divadielok** a pod.

Týmito aktivitami pomôžeme pri vytváraní predpokladov u žiakov na pestovanie a rozvíjanie citu ku kráse k **tradičnému ľudovému umeniu a uchovávaniu kultúrneho dedičstva našich predkov**.

Navrhované tematické celky a témy, v rámci ktorých je možné rozvíjať prierezovú tému **REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA** v štátnom, ale aj školskom vzdelávacom programe

Pod regionálnou kultúrou rozumieme **súhrn produktov** (hmotných a nehmotných) **ľudskej činnosti, ktoré sa viažu na konkrétnu obec alebo región**. Regionálna kultúra zahŕňa v sebe lokálne a regionálne kultúrne dedičstvo, ako aj živé kultúrne prejavy fungujúce v každodennom živote, pri sviatkoch a slávnostiach. Regionálna kultúra nadväzuje na regionálne kultúrne tradície a pokladá ich za dôležitú súčasť historickej pamäte i za zdroj identity obce alebo regiónu.

Predložený materiál obsahuje tri tematické celky:

- 1. Môj rodný kraj**
- 2. Objavujeme Slovensko**
- 3. Tradičná ľudová kultúra.**

1. tematický celok: Môj rodný kraj

Témy:

- moja rodina,
- škola, okolie školy,
- obec, mesto, v ktorom žijem (poloha, história a súčasnosť),

- rozprávky, príbehy, legendy spojené s históriou obce, mesta,
- tradičné regionálne zvyky, obyčaje,
- kultúrne pamätihodnosti, monumenty obce, mesta,
- regionálne múzea, prírodovedné múzeá, galérie, skanzeny,
- významné osobnosti regiónu,
- prírodné krásy regiónu,
- náučné chodníky v regióne,
- chránené rastliny a živočíchy na území regiónu,
- minerály, skameneliny, jaskyne na území regiónu,
- tradičné produkty a zamestnania v regióne,
- umelecké produkty, tradičné ľudovoumelecké remeslá regiónu,
- miestne a regionálne jazyky.

2. tematický celok: **Objavujeme Slovensko**

Témy:

- spoznávanie regionálnej kultúry a najtypickejších prejavov kultúr iných regiónov Slovenska v oblasti ľudových tradícií,
- spoznávanie základných znakov ľudovej kultúry národností žijúcich na Slovensku,
- výber z historických, kultúrnych pamätihodností Slovenska (hrady, zámky, architektúra,
- flóra a fauna na Slovensku,
- chránené územia na Slovensku,
- ľudové piesne a tance, dramatické a výtvarné umenie, tradičné ľudovoumelecké remeslá z regiónov Slovenska,
- geografické zvláštnosti Slovenska, geografické a prírodné monumenty, jaskyne a i.,
- významné osobnosti rôznych oblastí kultúry a histórie Slovenska.

3. tematický celok: **Tradičná ľudová kultúra**

Tradičnú ľudovú kultúru vnímame ako formy kultúrneho prejavu podporujúcu zachovanie kultúrnej identity. **Kultúrnu identitu** chápeme ako **súhrn postojov, návykov, tradícií, hodnôt, interpretácií a sebainterpretácií, spôsobov myslenia, cítenia a konania** (vzorcov správania), ktoré charakterizujú organizovanú skupinu ľudí, jej kolektívnym, spoločným výtvorom.

Tradičná ľudová kultúra je súhrn hmotných a nehmotných produktov ľudskej činnosti, vytvorených v tradičných spoločnostiach. Prenášala sa z generácie na generáciu ústnym podaním, napodobňovaním a v podstatne menšej miere písomnou formou.

Tradičná ľudová kultúra ako ucelený a živý systém zanikala postupne s modernizáciou spoločnosti, jej javy sa stali **zdrojom kultúrnej a spoločenskej identity**, zdrojom historického vedomia, patriotizmu a vzdelanosti, poznávania kultúrnej rozmanitosti,

nástrojom tolerancie, občianskej súdržnosti a porozumenia medzi národmi. Je súčasťou materiálneho a duchovného bohatstva Slovenskej republiky. Uchováva sa ako prejav lokálneho, regionálneho alebo kultúrneho dedičstva Slovenska.

Témy:

a) Tradičná hmotná kultúra:

- ľudové stavitel'stvo,
- domáce a tradičné remeselné výrobky,
- tradičné remeslá (ich história),
- produkcia potravín a strava,
- odev (kroje na dedine),
- výtvarné umenie a i.,

b) Tradičná nehmotná kultúra:

- ústne tradície a prejavy vrátane jazyka (ľudová slovesnosť, nárečia),
- interpretačné umenie (ľudové hudba, piesne, tance, hry),
- spoločenské praktiky, zvyky,
- rituály a slávnostné udalosti,
- tradície spojené s náboženskými sviatkami (napr. vianočné, veľkonočné a i.),
- zvyky a obyčaje súvisiace s prírodou a vesmírom,
- folklórne tradície (prejavy tradičnej ľudovej kultúry: ústne, herné, dramatické, spevné, tanečné a hudobné)

Stupeň vzdelania ISCED 1

1. Vnútný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

„Ľudia sú náš najväčší kapitál“.

Hlavným cieľom hodnotenia zamestnancov (personálny manažment školy) je dosiahnuť súlad medzi profesionálnym snažením zamestnancov školy a jej strategickými cieľmi.

Naším cieľom je v personálnej oblasti, aby boli všetci zamestnanci spokojní, aby boli spokojní žiaci a ich rodičia.

Celkové hodnotenie pedagogických zamestnancov sa skladá z komplexu viacerých hodnotení. Ide o :

- spätnú väzbu a hodnotenie pedagogického zamestnanca žiakmi

(študentmi),

- spätnú väzbu a hodnotenie pedagogického zamestnanca komunitou (rodičmi, spolupracovníkmi, odborníkmi a spolupracovníkmi z iných organizácií...)
- sebahodnotenie a sebarefleciu pedagogického zamestnanca
- spätnú väzbu a hodnotenie pedagogického zamestnanca vedením školy, prípadne štátnou školskou inšpekciou.

Kritéria hodnotenia učiteľa ako jedna zo súčastí personálnej práce vedenia školy :

Kritéria hodnotenia učiteľa vo vzťahu k žiakom :

- a) vie diagnostikovať vývinové a individuálne charakteristiky žiakov,
- b) vie motivovať žiakov k učeniu,
- c) rozvíja vyššie úrovne poznávania žiakov, logické myslenie, kritické myslenie, analýzu, tvorivosť,
- d) rozvíja personálne zručnosti žiakov (samostatnosť, zodpovednosť, sebadôveru, sebahodnotenie, sebaúctu, sebamotiváciu...)
- e) rozvíja sociálne zručnosti žiakov (spoluprácu a kooperáciu, empatiu, vzájomnú pomoc, komunikáciu...),
- f) pristupuje k žiakom individuálne, pomáha žiakom so špeciálnymi potrebami,
- g) rešpektuje názory žiakov, podporuje ich vyjadrovanie.

Kritéria hodnotenia učiteľa vo vzťahu k edukačnému procesu :

- a) vie určiť edukačné ciele vo väzbe na učebné osnovy,
- b) vie určiť učebné ciele orientované na žiaka,
- c) vie vybrať obsah edukácie, metódy, formy a ostatné prostriedky edukácie v náväznosti na zvolené ciele,
- d) využíva zážitkové učenie, kooperatívne učenie a iné formy sociálneho učenia,
- e) dodržiava pravidlá hodnotenia žiakov, priebežne hodnotí snahu, výkon a pokrok žiaka,
- f) vie určiť kritériá hodnotenia a sumatívne hodnotiť žiaka,
- g) vytvára dobrú klímu v triede,
- h) vie riešiť konflikty v triede,
- i) je žiakmi akceptovaný, má prirodzenú autoritu.

Kritéria hodnotenia učiteľa vo vzťahu k sebarozvoju :

- a) dokáže hodnotiť a reflektovať svoj výchovno-vzdelávací proces a vlastné správanie, pozná svoje silné a slabé stránky,
- b) darí sa mu efektívne komunikovať s rodičmi žiakov,
- c) vie komunikovať s inými organizáciami a okolím školy,
- d) dokáže plánovať svoj profesijný rast,
- e) absolvuje rôzne formy kontinuálneho profesijného vzdelávania s cieľom zlepšovať edukáciu,
- f) dokáže nové vedomosti a zručnosti v škole implementovať prostredníctvom metodického združenia alebo predmetovej komisie,
- g) využíva IKT v profesijnom rozvoji a v edukácii,
- h) vie pracovať v tíme
- i) podieľa sa na zavádzaní zmien alebo inovácií v škole,
- j) podieľa sa na tvorbe alebo realizácii projektov.

Kritéria hodnotenia učiteľa vo vzťahu k normám a pracovnému správaniu

- a) vedie správne pedagogickú dokumentáciu
- b) dodržiava zákonník práce, vnútorný poriadok školy, bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, pracovný čas...,
- c) zúčastňuje sa pracovných a pedagogických porád,
- d) podieľa sa na organizovaní a realizácii aktivít po vyučovaní (krúžky, akademie, vystúpenia, verejnoprosšné činnosti...),
- e) dosahuje dobré výsledky so žiakmi v súťažiach a olympiádach.

I. Školský učebný plán

-tvorí samostatnú prílohu

II. Učebné osnovy

-učebné osnovy a tematicko-výchovno vzdelávacie plány sú súčasťou Inovovaného ŠkVP a v ŠkVP označené číslom jednotlivých ročníkov.